

Prikazi knjiga. Ruđer Bošković / Snježana Paušek-Baždar

Kutleša, Stipe

Source / Izvornik: **Kemija u industriji : Časopis kemičara i kemijskih inženjera Hrvatske, 2011, 60, 424 - 424**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:261:160131>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Institute of Philosophy](#)

prikazi knjiga

Snježana Paušek-Baždar

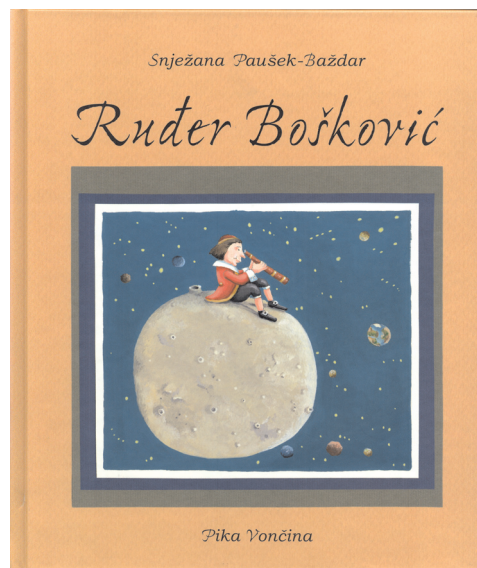
Ruđer Bošković

Nakladnik: Matica hrvatska – Ogranak Dubrovnik, Između polača 28, Dubrovnik; Biblioteka: Cvijeta knjiga 3.; Urednik: Luko Paljetak; Za nakladnika: Ivana Burđelez; Ilustracije i likovno oblikovanje: Pika Vončina; Tisak: Durieux; Naklada: 500 primjeraka; Tiskanje dovršeno u veljači 2011.; ISBN 978-953-6316-90-8; Cijena: 90 kn.

O Ruđeru Boškoviću napisani su ozbiljni znanstveni radovi i knjige, a prigodom važnih obljetnica vezanih uz njegov život i djelo intenzivnije ga se spominje. Tako je i ove godine kada se obilježava i proslavlja 300-ta obljetnica njegova rođenja (18. svibnja 1711.). Do sada kod nas nije postojalo "lakše" štivo o Boškoviću posebno za najmlađe. Tu prazninu ispunjava knjižica, točnije slikovnica Snježane Paušek-Baždar i Pike Vončine pod naslovom *Ruđer Bošković*. Na nešto više od dvadesetak stranica slikovnica sadrži ilustracije s tekстом prilagođenim mlađim čitateljima. Na kraju slikovnice nalazi se kratki Boškovićev životopis s najznačajnijim znanstvenim i drugim djelatnostima koje su obilježile Boškovićev život. Spomenimo samo najvažnije. Bošković je bio ponajprije veliki znanstvenik, filozof, pjesnik, diplomat, već u svoje doba poznati Europljanin, a istodobno veliki rodoljub, putopisac, poznat i u širim kulturnim, društvenim, političkim, diplomatskim krugovima. Putujući po Europi susretao se, družio i prijateljevao s običnim ljudima, znanstvenicima, diplomatima, političarima, kraljevima, carevima, ministrima, veleposlancima i sl. Za rodni grad obavio je važne diplomatske poslove. Iz njegovih pisama saznajemo puno o Boškoviću kao čovjeku, znanstveniku, svećeniku isusovcu, rodoljubu, kozmopolitu i sl.

Tekst za slikovnicu napisala je Snježana Paušek-Baždar, upraviteljica Odsjeka za povijest prirodnih i matematičkih znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu. Bavi se poviješću kemije, a pisala je i o kemijskim aspektima Boškovićeve teorije. Ilustracije i likovno oblikovanje slikovnice djelo su Pike Vončine, poznate po ilustracijama mnogih slikovnica i kao dobitnice prestižnih domaćih i međunarodnih nagrada.

Iz slikovnice čitatelj može saznati o malom dječaku Ruđi (kako su ga u Dubrovniku zvali) Boškoviću, njegovim roditeljima Nikoli i Pavli te o petoro braće i tri (ne dvije kako stoji u biografiji na kraju knjige) sestre. Najviše je bio vezan uz najmlađu sestru Anicu s kojom se dopisivao i na hrvatskom jeziku. Pitanja na koje nije imao odgovora odvela su znatiželjnog i nadarenog dječaka u Rim na školovanje u isusovački Rimski kolegij (danas sveučilište Gregoriana), gdje se upoznao s velikanima znanosti prošlih vremena (u slikovnici su crteži koji predstavljaju Kopernika, Descartesa, Keplera, Galileia, Newtona), a susretao se i sa svojim suvremenicima u Rimu i u europskim prijestolnicama u kojima je boravio. Izrađivao je instrumente u svrhu geodetskih mjerenja u Papinskoj državi, postavio svoj zakon sila s poznatom Boškovićevom krivuljom (u slikovnici su neke druge krivulje), promatrao je i istraživao astronomske pojave i sl. Najmlađi čitatelji lako će iz priloženih crteža

naučiti koji to planeti čine Sunčev sustav i koliko su veliki. Na kraju slikovnice je kratak Boškovićev životopis s opisom njegovih glavnih znanstvenih postignuća. U njemu ima nekoliko netočnosti kao npr. da je W. Thomson (lord Kelvin) početkom 19. st. na tragu Boškovićeve teorije tumačio gibanje elektrona. To je prije mogao biti Joseph John Thomson i to krajem 19. i početkom 20. st. (elektron je otkriven tek krajem 19. st.). Bošković je sekundnim (ne sekundarnim) njihovom mjerio akceleracije sile teže na različitim mjestima Zemlje.

Tekst u slikovnici nema pretenzija da bude posve točan (npr. Ruđerov otac Nikola nije bio rudar nego trgovac); više se daje maha mašti što tekst čini primjerenijim najmlađima i s manje opterećenja im dočarava ono što je Ruđera mučilo i do čega je u svojim istraživanjima došao.

Knjižica/slikovnica Snježane Paušek-Baždar i Pike Vončine, unatoč nekim spomenutim netočnostima, predstavlja dobar uvod i vodič za upoznavanje s Boškovićem i njegovim djelom, posebno za mlađe čitatelje školskog uzrasta i može biti poticaj za sve koji se zanimaju za filozofiju i prirodne znanosti da kroz Boškovićeve ideje otkriju ne samo zaboravljene putove kojima je znanost krčila put spoznaji svijeta nego da dublje uđu u svijet aktualne znanosti. Bošković u tome svakako može pomoći pogotovo kada se na primjeren način kombinira, kao što je to ovdje učinjeno, zgodne ilustracije i tekst koji nije dosadan za čitanje niti je preopširan, ali ukazuje na ono po čemu je Bošković bio i ostao poznat.

Stipe Kutleša